

עין משפט גד מצוה

גד א מיי פיי מהלכות גירושין הלכה ח סמוך עשין ז טיש"ע א"ש סימן קמט סעיף א':

גה ב מיי שם הלכה יח

טור ש"ע שם סעיף ז':

—◆◆—

מוסף רש"י

אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. ובעל לשם קדושין (מחובות ע"ג.) גט הן עדי יחדו וזהו משהיה הן עדי ביאה. משהיה שמייהה עמו אין לר"ך להעיר על הנייה. דיין דלגו גם זה מחוקקן אמתו בחוקת שנה עליה לשם קדושין (קדושין סה.)

הלכה כסתם משנה. רבי הוא סדר המשנה וכשראה דברי תס ישרו צעיון שאין סתם ולא הכיר שם אמתו עליהן כדי שלא יהו שניה נפשי יחד ונאלץ חלוני משפ המוכרים ועשו כמותן (ביצה ב.) אמוראי גינהו ואלביא דר' יוחנן. זיל אמר כסתם משנה אמר ר' יוחנן ומי אמר ר' (מנחות נב) דלא מיל ר' יוחנן לנמייר הלכה כסתם משנה. אלא הוה דקפידא ליה אמר הדיא הלכה כסתם זו, ואמורא חרינא אמר משמיה דר' יוחנן הלכה כסתם משנה, והיא דלכא מרי סתמי דסתמי אהדי, אי איכא שבעא ללאמי מלא מתכניה, כי היא דסתהדין דלמד דעי ממונות (לד' זול ר' יוחנן בתריה, וזי לא, מפקח ליה ולא קבע כהו הלכתא כמד מעיניה (חולין מג.) בגט קרוב. בנט מקורב קמייר דלאמר צבי" (ק"ג) גט פשוט עדי ממוני, גט מקורב עדי מתמניה, כשהיה כופלו חותם העד על הכפל וחזר ופסלו וחותם שני על כן שבע, ואלו היו קשריו מרובים מעדין היינו גט קרה ופסול (בימות צאצ.) גזירה משום כולכם. דמנן (לעיל טו.) אמר לשבעה כולכם זנו גט לאשמה, אחד כופו וכולם חותמין, וזי לא הו חתמי כולו חיו פסול דנקפידא תלי, דלא שויה גיטא אלא כהכי (לעיל א').

הדרן עלך הזורק

פא:

בֵּית שְׁמַאי סברי אדם בועץ בעֵילַת זנות. ואע"ג דביצמות פ' צ"ש (דף קו.) אמרי צ"ש דאין ממאנין אלא ארוקות ולא נשואות ומפרש רב יוסף ורבה טעמא דצ"ש משום דאין אדם בועל בעילתו בעילת זנות ולהכי נשואות אין יכולות למאן דלאו אדעתא דהכי נסבה איכא לניימר דהתם כיון שראינו שקדישה א' והיא אינו רואה לבעול בעילתו בעילת זנות אבל הכא ב' שלא ראינו הקדושין סברי דבועל בעילת זנות וצ"ה סברי ולעולם אין אדם בועל בעילת זנות ואע"ג דלית להו התם אפילו נשואות ממאנות היינו משום דכיון שע"י קדושין (א) ושואין צא עליה לא חשיב ליה בעילת זנות ב' כדלמרי' התם: **בבב** קרה תצא מזה ומהו. הא דלא מני לה צהדי הנהו דלעילא (עט:)

אומר ה"ר יוסף דליידי דמנא לעיל (פ.) כתב סופר גט כו' מנא כתב לגרש את אשתו והדר מנא הנגרש את אשתו ולנה עמו צפונדקי דהוי נמי פלוגמא דצ"ש וצ"ה כמו כתב לגרש כו' והדר מנא גט קרמ: **ובבב** הדרכים האלו בה. לקמן צ"ב בתרא (דף ק"ו.) מוקי לה כר"מ א' אבל דרננן מלא והולד כשר:

עדי יחוד והן הן עדי ביאה וב"ה סברי דאמרינן הן הן עדי יחוד והן הן עדי ביאה ומודים בנתגרשה מן האירוסין שאינה צריכה הימנו גט שני דכיון דאין לבו גם בה לא אמרינן הן הן עדי ביאה ומי אמר ר' יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן ה'הלכה כסתם משנה ואוקימנא למתניתין בשלא ראוה שנבעלה א' אמוראי גינהו ואלביא דרבי יוחנן: **בתנ"י** כנסה בגט קרה תצא מזה ומהו וכל הדרכים האלו בה גט קרה הכל משלימין עליו דברי בן גנם ר"ע אומר אין משלימין עליו אלא קרובים הראויין להעיד במקום אחר ואיזהו גט קרה כל שקשריו מרובין מעדין: **גב' מ"ט** דגט קרה גזירה משום כולכם: גט קרה הכל משלימין עליו: ור"ע עבד מאי טעמא לא דאתו למימר כשר לעדות קרוב נמי אתו למימר כשר לעדות אלא עבד היינו טעמא דדלמא אתו לאסוקיה ליוחסין גזולן דבר יוחסין הוא ליחבשר אלמא תנן ר"ע אומר אין משלימין עליו אלא קרובים הראויין להעיד במקום אחר קרוב אין גזולן לא אלא עבד היינו טעמא דאתו למימר שחרורי שחרריה גזולן נמי אתו למימר תשובה עבד קרוב מאי איכא למימר קרוב כולי עלמא ידעי דקרוב הוא: א"ר זירא אמר רבה בר שאילתא א"ר המנונא סבא א"ר אדא בר אהבה גט קרה קשריו שבעה ועדין ששה ששה ועדין חמשה חמשה ועדין ארבעה ארבעה ועדין שלשה עד כאן מחלוקת בן גנם ור"ע אבל קשריו שלשה ועדין שנים דברי הכל אין משלימין עליו אלא קרוב א"ל רבי זירא לרבה בר שאילתא מכדי כל שלשה במקושר דרידי קשיא לי ושאלתיה לרב המנונא ורב המנונא לרב אדא בר אהבה וא"ל הגח לשלשה במקושר דלאו דאורייתא תניא נמו הכי א' גט קרה קשריו שבעה ועדין ששה ששה ועדין חמשה חמשה ועדין ארבעה ארבעה ועדין שלשה עד כאן מחלוקת בן גנם ורבי עקיבא השלים עליו עבד בן גנם אומר הולד כשר ורבי עקיבא אומר הולד ממזר אבל קשריו שלשה ועדין שנים דברי הכל אין משלימין עליו אלא קרוב רב יוסף מתני כשר והתניא קרוב אמר רב פפא תני כשר אמר רבי יוחנן לא הוכשרו בו אלא עד אחד קרוב בלבד אבל תרי לא דלמא אתי לקיומי בתרי קרובים וחד כשר אמר רב אשי מתניתא נמי דיקא דקא

במקושר. כיון דעיקרו צג' כשנים צפשוט דמי. ואמאי מכתרת קרוב: גט קרה קשריו שבעה. כלומר קשריו שבעה כו'. עד כאן מחלוקת א' ננס ור"ע. שאם השלים עבד כו'. הולד כשר גרמי' צצן ננס: רב יוסף מפני. צ' במילתיה דר'. זירא אמר רבה בר שאילתא אלא קשריו שלשה ועדין שנים אין משלימין עליו אלא כשר: לא הוכשרו בו. אם היה קרה דבשני קשרים אין משלימין בו שני קרובים אלא אחד קרוב ואחד כשר ואפילו היו חמומים בו כבר ג' כשרים: **דלמא אפי לקיומיה**. היום ולמחר אם יקרה עליו ערעור לפסולו ויציאוהו לצ"ד ואין העדים צפנינו ויבאו עדים מן השוק שיכירו שלש מן החתימות הללו ויקיימנהו צצן ושמא לא יכירו אלא חתימת שני הקרובים ואחד מן הכשרים וצית דין אינן יודעין שהן קרובים ויקיימנהו צעדות פסולה: **מפנימא נמי דיקא**. הך צרימא דקמני קשריו שבעה ועדין ששה או קשריו ששה ועדין חמשה כו' לא אישטמיט ותנא צמד מניייהו שני קרבות כגון קשריו חמשה ועדין שלשה שמע מיניה לא פליגי זה דלפילו קרוב לא מיתכשר:

דבן ננט תלמיד חבר הוה לר"ע כדאמרי' בשלהי פ' מי שמת יש לתרץ דהתם בעל הוא דקפיד וזאמר בעל הלכך אי מחתמי' ביה פסול לא נפיק מיניה חזריה לאכשורי בשאר עדיות דאנן לא הוה מחתמי' ליה אי לאו משום דבעל קפיד אבל בגט קרה שבי"ד מורים לו להתחיימו אם יירו לו ב"ד להתחייב בו פסול אתו לאכשוריה בשאר עדיות ומשום הן גזירה אמרינן שאם חתם בו הולד ממזר: אמר רב אדא בר אהבה גט קרה קשריו שבעה ועדין ששה ששה ועדין ה' ה' ועדין ד' ועדין ג' עד כאן מחלוקת בן גנם ור' עקיבא אבל קשריו ג' ועדין ב' דברי הכל אין משלימין עליו אלא קרוב א"ל ר' זירא לרבה בר שלא מיכדי כל ג' במקושר כשנים בפשוט דמי מה התם קרוב לא אף הכא נמי קרוב לא א"ל אף לרידי קשיא אלא עד אחד קרוב בלבד אבל תרי לא דלמא אתו לקיומיה בשני קרובים וחד כשר. פי' אם היה קרה בשני קשרים אין משלימין בו שני קרובים אלא א' קרוב וא' כשר ואפילו היו חמומים בו כבר ג' כשרים דלמא אתו לקיומיה היום ומחר אם יקרא עליו ערעור לפסולו ויביאוהו לב"ד ואין העדים צפנינו ויבואו עדים מן השוק שיכירו שלשה מהחתימות האלו ויקיימנהו בכך ושמא לא יכירו אלא חתימת שני הקרובים וא' מן הכשרים וב"ד אינם יודעין שהן קרובים ויקיימנהו. ואי ק' ובפשט היכי מכשרי' שום קרוב כדאמרינן בגט פשוט (כ"ב קסב:) תניא היו חמומים בו ד' עדים ונמצא א' קרוב או פסול התקיים העדות בשאר ואמר חזקיה מילאהו בקרובים כשר וניחוש שמא יתקיים השטר ע"פ א' קרוב וא' כשר ויבשלהי תוספ' דמסכתין (פ"ז ה"י) תניא גט שחתמו עליו ה' עדים ונמצאו שלשה הראשונים קרובים או פסולים התקיים העדות בשאר נ"ל ולכתלהו אסור להתחייב עד קרוב בגט פשוט דומיא כב' במקושר אבל אי איקרי וחתם אל' פסולין ליה אלא התקיים העדות בשאר ומתניא שחתמו בו תניא דיעבד וחזקיה נמי מילאהו קאמר דיעבד אבל הכא הכל משלימין עליו תנן לכתלהו ומשום הכי אמר רבי יוחנן לא הכשירו בו אלא עד אחד קרוב והוא הדין דאי איקרו וחתמו בו תרי לא פסלינן ליה.

הזורק פרק שמיני גיטין

מה לי מן האירוסין. הא חזינן דבעל ואין אדם בועל את אשתו בזנות לצ"ה: **כשלא ראוה שנבעלה**. והא (א) דמלכריניה גט שני משום דלמרי' כיון דלבו גם זה ודאי בעל ואין אדם בועל בעילת זנות ואיכא קדושין: **ומודים**. זמן האירוסין דכל כמה דלא חזינן לא אמרינן בעל דהא לא

גייסי אהדדי: **הן הן כו'.** כלומר כיון דראו שנתייחדו אין לר"ך עדות של ציאה גדול מזה ודאי אין סהדי כיון דגייסי אהדדי לא פרשו זה מזה: **ומי אמר ר' יוחנן הכי**. דלעיל הדיכא דלא ראוה שנבעלה לא צעי גט: **בתנ"י** גט קרה. מפרש צסיפא צמתני' שקשריו מרובין מעדין. צצ"ד (דף ק"ג.) אמרי' דמקון דרננן גט מקושר משום כהנים קפדינ' שהיו כותבין גט פתאום לנשותיהן ומתחרטין לאחר זמן ואין יכולים להחזירן ומקנו להם גט מקושר שאינו נוח ליכתב מהרה שמה צתון כך יתפיים וחותמין עדין מצחון וכוחב שיציה או שמים וכורסן על החלק ותופר ועד א' חותם על הכרך מצחון וחזר וכוחב שני שיטין או יותר מצפנים וכורסן על החלק וחותם עד שני על הכרך מצחון וכן עד שלישי. ואם יש קשר כרוך ואין עד חמוס מלחוריו זה קרה ופסול כדמפרש בגמרא משום כולכם דמסתמיה למנין קשריו חיו עדין ומתלה וחישי' דלמא אמר להו כולכם חמומו והרי אחד שלא חתם: **הכל משלימין עליו**. ואפי' פסולין דליתא להא השלמה אלא משום ששאה צעלמא שמה כשיצא לאחר זמן צצית דין

יפסלוהו שיהו סבורים שהזמין הצעל עדין למנין קשריו ולא חתמו בו כולם: **אלא קרוב שהוא ר' לעידי**. צעדות אחרת שאין עליו פסול עדות אלא קורבה אצל א' גנב וגזולן לא וטעמא מפרש צגמ': **גב' קרוב נמי אסו למימר כשר לעדות**. אלא מדמכשר צקרוב ש"מ צקיא אינשי בהלכות עדות ולא אסו לאכשורי פסולים וקרובים: **צגמ' ליוחסין**. דלמרי מדלחטמנהו וצגיטא לוא עבד הוא ויהצי ליה צת ישראל: **אלא**. לעולם טעמא משום דלמי לאכשורי לעדות ודקשיא לך קרוב נמי לא דמי דעבד איכא למימר שחוריו שחריה אפילו המכירים אותו שהוא עבד וצקיאין בהלכות עדות אמו לאכשוריה לעדות דלמרי מדלחטמנהו ש"מ שחריה מריה וכן גזולן אמו למלחטמנהו ש"מ כשר ואמרי' נמי התם פסול אלא כשר או קרוב דגט מקושר לר"ך שלשה עדים כדלמרינן צפרק גט פשוט דרננן תקון שמה צתון כך שלא ימצא ג' עדים ינזח כעסו: **כל שאם אבא באמצע או בסוף לר' יוחנן הוא שטר וק"ל ר"ל** ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן בר מלחל ר' עקיבא לא מכשר אלא קרוב אבל פסול לא ואי חתם בו פסול א"ר עקיבא הולד ממזר כדאמרינן לקמן בהלכתין ור' יוחנן מתיר להתחייב הפסול לכתלהו וק"ל הלכה כר"ע מחביריו כ"ש

דבן ננט תלמיד חבר הוה לר"ע כדאמרי' בשלהי פ' מי שמת יש לתרץ דהתם בעל הוא דקפיד וזאמר בעל הלכך אי מחתמי' ביה פסול לא נפיק מיניה חזריה לאכשורי בשאר עדיות דאנן לא הוה מחתמי' ליה אי לאו משום דבעל קפיד אבל בגט קרה שבי"ד מורים לו להתחיימו אם יירו לו ב"ד להתחייב בו פסול אתו לאכשוריה בשאר עדיות ומשום הן גזירה אמרינן שאם חתם בו הולד ממזר: אמר רב אדא בר אהבה גט קרה קשריו שבעה ועדין ששה ששה ועדין ה' ה' ועדין ד' ועדין ג' עד כאן מחלוקת בן גנם ור' עקיבא אבל קשריו ג' ועדין ב' דברי הכל אין משלימין עליו אלא קרוב א"ל ר' זירא לרבה בר שלא מיכדי כל ג' במקושר כשנים בפשוט דמי מה התם קרוב לא אף הכא נמי קרוב לא א"ל אף לרידי קשיא אלא עד אחד קרוב בלבד אבל תרי לא דלמא אתו לקיומיה בשני קרובים וחד כשר. פי' אם היה קרה בשני קשרים אין משלימין בו שני קרובים אלא א' קרוב וא' כשר ואפילו היו חמומים בו כבר ג' כשרים דלמא אתו לקיומיה היום ומחר אם יקרא עליו ערעור לפסולו ויביאוהו לב"ד ואין העדים צפנינו ויבואו עדים מן השוק שיכירו שלשה מהחתימות האלו ויקיימנהו בכך ושמא לא יכירו אלא חתימת שני הקרובים וא' מן הכשרים וב"ד אינם יודעין שהן קרובים ויקיימנהו. ואי ק' ובפשט היכי מכשרי' שום קרוב כדאמרינן בגט פשוט (כ"ב קסב:) תניא היו חמומים בו ד' עדים ונמצא א' קרוב או פסול התקיים העדות בשאר ואמר חזקיה מילאהו בקרובים כשר וניחוש שמא יתקיים השטר ע"פ א' קרוב וא' כשר ויבשלהי תוספ' דמסכתין (פ"ז ה"י) תניא גט שחתמו עליו ה' עדים ונמצאו שלשה הראשונים קרובים או פסולים התקיים העדות בשאר נ"ל ולכתלהו אסור להתחייב עד קרוב בגט פשוט דומיא כב' במקושר אבל אי איקרי וחתם אל' פסולין ליה אלא התקיים העדות בשאר ומתניא שחתמו בו תניא דיעבד וחזקיה נמי מילאהו קאמר דיעבד אבל הכא הכל משלימין עליו תנן לכתלהו ומשום הכי אמר רבי יוחנן לא הכשירו בו אלא עד אחד קרוב והוא הדין דאי איקרו וחתמו בו תרי לא פסלינן ליה.

מסורת הש"ס

א) ויצמות קו. כמותו ע"ג. ב) ומוספתא פ"ב ומוספתא דעדיות פ"ב ע"ג. ג) וקדושין סה: ד) גשמת מו. וש"ג. ה) ויצמות טו: ממות נכ: חולין מנ. וע"ש על הגליון דהו טו: ו) ויצמות לא: ז) לעיל: י) וע"י מוס' לקמן פב. ד"ה גזירה משום, ח) ומוספתא ספ"ז ע"ש, ט) כ"ין אמתא, עבד, י) מכלן עד מיפת אצל לילמא דפרו"ר ועי' מהר"ם ש"ך, יא) גס ציבמות קו. צגמ' אמתא וכתובה,

—◆◆—

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה כשלא וכו' והא דמצריבינן גט:

—◆◆—

מוסף תוספות

א. שהיה מתחילה דרך גירושין. מוס' וימות קו. ב. דגירשה ותייחד צמה. מוס' וימות שס. ג. דכיון דבתקנת חכמים נשא לאו בעילת זנות היא לו. כשפי"ד. ד. דתנא בהו תצא מזה ומהו. ואפסקה ככתב לגרש את אשתו ותמלך. ובגרסא את אשתו ולנה עמו וכו'. מוס' י"ד. ה. דאמר כל המשנה ממשטב שטבעו חכמים בגיטין הולד ממזר. ש"ך יק.

—◆◆—

פסקי ר"ד (המשך)

[עבר] יתנו טעמא דלא דלמא אתו לאסוקיה ליוחסין גזולן דבר יוחסין הוא ליחבשר אלמא תאני קרוב אין גזולן לא אלא עבד היינו טעמא דלא דלמא אתו למימר שחרורי שחרריה גזולן נמי אתו למימר תשובה עבד אלא קרוב מאי איכא למימר כולי עלמא ידעי דקרוב הוא ואי ק' הודרי כל טעמא בגט קרה לא הוי אלא משום גזירת כולכם לעיל אמרי' דהכא (ח: תנין אמרי' איתמר אמר לעשרה כתבו גט לאשתי אמר ר' יוחנן שנים משום עדים וכולן אמר משום עדים כולכם ומקומין פלוגתייהו דאמר להו כולכם ואיכא בנייהו כגון שנמצא א' מהן קרוב או פסול למ"ד משום תנאי כשר ואמרי' נמי התם מיתחם בתחלה קרוב או פסול אמרי לה כשר ואמרי לה פסול אלמא ע"כ לא פליגי אלא להתחייב (ולכתלהו) (בתחילתה) אבל באמצע או בסוף לר' יוחנן הוא שטר וק"ל ר"ל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן בר מלחל ר' עקיבא לא מכשר אלא קרוב אבל פסול לא ואי חתם בו פסול א"ר עקיבא הולד ממזר כדאמרינן לקמן בהלכתין ור' יוחנן מתיר להתחייב הפסול לכתלהו וק"ל הלכה כר"ע מחביריו כ"ש

דבן ננט תלמיד חבר הוה לר"ע כדאמרי' בשלהי פ' מי שמת יש לתרץ דהתם בעל הוא דקפיד וזאמר בעל הלכך אי מחתמי' ביה פסול לא נפיק מיניה חזריה לאכשורי בשאר עדיות דאנן לא הוה מחתמי' ליה אי לאו משום דבעל קפיד אבל בגט קרה שבי"ד מורים לו להתחיימו אם יירו לו ב"ד להתחייב בו פסול אתו לאכשוריה בשאר עדיות ומשום הן גזירה אמרינן שאם חתם בו הולד ממזר: אמר רב אדא בר אהבה גט קרה קשריו שבעה ועדין ששה ששה ועדין ה' ה' ועדין ד' ועדין ג' עד כאן מחלוקת בן גנם ור' עקיבא אבל קשריו ג' ועדין ב' דברי הכל אין משלימין עליו אלא קרוב א"ל ר' זירא לרבה בר שלא מיכדי כל ג' במקושר כשנים בפשוט דמי מה התם קרוב לא אף הכא נמי קרוב לא א"ל אף לרידי קשיא אלא עד אחד קרוב בלבד אבל תרי לא דלמא אתו לקיומיה בשני קרובים וחד כשר. פי' אם היה קרה בשני קשרים אין משלימין בו שני קרובים אלא א' קרוב וא' כשר ואפילו היו חמומים בו כבר ג' כשרים דלמא אתו לקיומיה היום ומחר אם יקרא עליו ערעור לפסולו ויביאוהו לב"ד ואין העדים צפנינו ויבואו עדים מן השוק שיכירו שלשה מהחתימות האלו ויקיימנהו בכך ושמא לא יכירו אלא חתימת שני הקרובים וא' מן הכשרים וב"ד אינם יודעין שהן קרובים ויקיימנהו. ואי ק' ובפשט היכי מכשרי' שום קרוב כדאמרינן בגט פשוט (כ"ב קסב:) תניא היו חמומים בו ד' עדים ונמצא א' קרוב או פסול התקיים העדות בשאר ואמר חזקיה מילאהו בקרובים כשר וניחוש שמא יתקיים השטר ע"פ א' קרוב וא' כשר ויבשלהי תוספ' דמסכתין (פ"ז ה"י) תניא גט שחתמו עליו ה' עדים ונמצאו שלשה הראשונים קרובים או פסולים התקיים העדות בשאר נ"ל ולכתלהו אסור להתחייב עד קרוב בגט פשוט דומיא כב' במקושר אבל אי איקרי וחתם אל' פסולין ליה אלא התקיים העדות בשאר ומתניא שחתמו בו תניא דיעבד וחזקיה נמי מילאהו קאמר דיעבד אבל הכא הכל משלימין עליו תנן לכתלהו ומשום הכי אמר רבי יוחנן לא הכשירו בו אלא עד אחד קרוב והוא הדין דאי איקרו וחתמו בו תרי לא פסלינן ליה.